

Grosserersocietetets-Komiteens Omdannelse.

Andragende til Indenrigsministeriet fra Grosserer-Societetets Comitee.
Om en Udvidelse af Comiteen som Repræsentation for Handel,
Skibsfart og Industri m. m. Kbhvn. 1881. (17 S.).

Under 2. Juni d. A. har Grosserer-Societetets Komite. — bestaaende af d'Hrr. Moritz G. Melchior, Komiteens Formand, J. F. Carøe, Georg Petersen, Ch. E. de Coninck, Edward Thune, L. J. Grøn, B. W. Sass, H. Fritsche, Alfr. P. Hansen, Rudolf Puggaard, A. E. Hiort, Sigfr. Goldschmidt og C. Hage — fremsendt et Andragende til Indenrigsministeren, om at Komiteen maatte blive udvidet saaledes, at den paa en fyldigere Maade end hidtil kunde repræsentere Handel, Skibsfart og Industri. Andragendet indledes med nogle Bemærkninger om Komiteens nuværende Forhold og om de i den senere Tid fremsatte Forslag om dens Omdannelse. Derefter formuleres følgende Forslag til Forandringer:

- «1. Grosserer-Societetets Comitee, der ifølge Frdn. om Handelsberettigelse af 23. April 1817 § 12 bestaar af 13 Medlemmer, skal for Fremtiden bestaa af 19 Medlemmer, hvoraf de 4 først valgte hvert Aar afgaa, men kunne gjenvælges.
2. Valgberettiget og valgbar til Grosserer-Societetets Comitee er foruden de Grosserere, der betale den Afgift, som Comiteen ifølge Plakat af 10. Febr. 1818

er berettiget til at paalægge Grossererne, tillige enhver Handlende, Skibsreder eller Leder af større merkantil, finansiel eller industriel Virksomhed, der maatte være berettiget til at tage Grossererborgerskab i Kjøbenhavn, og som — uden at have taget dette — forpligter sig til for 5 Aar ad Gangen at erlægge den forannævnte Afgift. Andre end Grosserere ere dog ikke valgbare, forinden de i sex Maaneder have været valgberettigede.

Tvivlsspørgsmaal om Berettigelse til at indtræde som Valgberettiget og Valgbar til Comiteen eller om Ophøret af denne Ret afgjøres af Indenrigsministeriet.

3. I de for Grosserer-Societetets Comitee gjældende Vedtægter, der approberes af Indenrigsministeriet og bekendtgjøres i Forbindelse med en eventuel Lov, kan der ikke foretages Forandringer uden dette Ministeriums Samtykke.
4. Det paahviler Comiteen i den første Del af hvert Aars Maj Maaned at sammentræde i et af den selv indvarslet Handelsmøde, der ikke kan udstrækkes over 3 Dage, med Delegerede fra de større Handelsbyer i Danmark, for i Forening med disse at drøfte de Handel, Skibsfart og Industri vedrørende Sager, der af Regjeringen eller af Mødets Medlemmer maatte blive forelagte til Forhandling.

Grosserer-Societetets Comiteens Formand er ogsaa Mødets Formand, medens dette selv vælger Viceformænd og Sekretærer. Handelsmødet vedtager selv paa det første eller andet Aars Sammenkomst under Indenrigsministeriets Approbation sin Forretningsorden; indtil dette er sket, ere Reglerne for Forhandlingerne i Comiteens Møder gjældende for Forhandlingerne paa Handelsmødet.

Indenrigsministeriet afgjør, hvilke Handelsbyer der skal repræsenteres paa dette Møde, hvor mange Delegerede der skal vælges, og hvorledes Valg af disse bør foregaa.

Mødet kan beslutte, at dets Forhandlinger ganske eller delvis skulle være offentlige; dog kunne Sager, som ere forelagte til Forhandling af Regjeringen, ikke mod dennes Villie forhandles for aabne Døre.

Indenrigsministeriet kan paa Comiteens Begjæring tillade, at det aarlige Møde for et enkelt Aar udsættes eller henlægges til en anden Tid paa Aaret, ligesom ogsaa at der afholdes flere end eet Møde om Aaret.

5. Ligesom Regjeringen efter Sagernes Beskaffenhed i Reglen bør give Grosserer-Societetets Comitee og Handelsmødet Lejlighed til at udtale sig om de Handel, Skibsfart og Industri vedrørende Foranstaltninger og Lovarbejder, der paatænkes iværksatte, saaledes er det Comiteens og Handelsmødets Pligt ikke blot paa Opfordring at udtale sig om saadanne Anliggender, men ogsaa i det Hele ved Henvendelse til Regjeringen at gjøre denne bekjendt med eller opmærksom paa de Bevægelser eller Forhold paa de forannævnte Omraader, der maatte antages at kunne eller burde give Anledning til Foranstaltninger af Administrationen eller Lovgivningen.
 6. Regjeringen er berettiget til ved Delegerede at deltage i Comiteens og Handelsmødets Forhandlinger, og bliver derfor at underrette om, naar Mødet afholdes.
 7. I Begyndelsen af hver Maaned offentliggjøres et Uddrag af Protokollen over de i den forløbne Maaned af Comiteen forhandlede Sager, ligesom der for hvert Kvartal gives Indenrigsministeriet en Beretning om Forhandlinger og Beslutninger, forsaavidt disse ikke ere af rent indre Natur.
Efter hvert Aars Udløb bør en Beretning udgives om det forløbne Aars Virksomhed.
Om det paa Handelsmødet Passerede bør offentlig Meddelelse gives, naar Mødet er sluttet.
 8. Den Mæglerne ifølge Frdn. 22. Decbr. 1808 § 20 paahvilende Pligt til ugentlig at afgive en Pris-Kourant udvides saaledes, at det paahviler Mæglerne eller deres Korporationer at afgive Pris-Kouranter eller Kourslistes til Grosserer-Societetets Comitee efter den af denne givne Anvisning og saa ofte det forlanges.
Tvivlsspørgsmaal om Forstaaelsen af denne § afgjøres af Indenrigsministeriet.
 9. Omkostningerne ved Handelsmødernes Afholdelse bæres af Grosserer-Societetets Comitee af de aarlig indgaaende Contingenter.
-

Til disse Forslag tør Comiteen tillade sig at bemærke:

ad 1. Comiteens Forslag gaar ud paa en Udvidelse af det Bestaaende; derfor har man i Forslaget bibeholdt Comiteens Navn og vist tilbage til Frdn. af 23. April 1817.

Det er vel saa, at Betegnelsen «Grosserer» ikke længere er fyldestgørende, og at Grosserer-Societetet omfatter andre end dem, der driver Handel i det Store, og ikke omfatter alle dem, for hvem Handelen og Omsætningen i det Store er af afgjørende Betydning, og det maa vel ogsaa indrømmes, at Betegnelsen «Handelskammer» er bleven den, hvorunder man i de offentlige Forhandlinger har samlet sig, naar man har villet give Ønskerne om Reform en kort Betegnelse, der dog angav en bestemt Retning; men i det nærværende Forslag, der tager den bestaaende «Grosserer-Societets Comitee» som Udgangspunkt, har Comiteen som saadan ikke villet foreslaa et nyt Navn, — i Navnet kan jo ogsaa ligge en Bevarelse af Traditionen.

Navnet er jo imidlertid ikke af stor Vigtighed; skulde det forandres, maatte det erindres, at der til «Grosserer-Societetet» fra tidlige Tider er knyttet og i vore Tider jevnlig knyttes mange ret anseelige Legater til Bedste for Grosserer Standen, hvilke nu ere under Administration af Grosserer-Societetets Comitee.

Et Mindretal har dog ment at maatte tilraade, at Benævnelsen «Handelskammer» blev foretrukket.

Man har anseet det for rimeligt at forøge Comiteens Medlems-Antal samtidig med at der paaregnedes et større Arbejde, ligesom ogsaa den Omstændighed, at Comiteen tænkes at skulle repræsentere en større Kreds end Grossererne, maa gjøre det naturligt, at der bliver flere Medlemmer.

I Valget af Tallet 19 er der selvfølgelig en vis Vilkaarlighed; man her ment, at 6 Medlemmer flere end tidligere vilde tilføre Comiteen tilstrækkelig Forøgelse i dens Arbejdskraft, uden dog at gjøre Forsamlingen for stor til med Lethed at kunne arbejde.

Forskjellige Mindretal have foreslaaet at forøge Comiteens Medlems-Antal til 24 med Afgang af 6 hvert Aar; til 21 med Afgang af 7 hvert andet Aar, og til 15 med Afgang af 3 hvert Aar, — det sidste Mindretal med den Bemærkning, at det større Antal ikke ubetinget bidrager til at forøge Arbejdskraften.

Funktionstiden for Comitens Medlemmer er nu i Reglen 6 Aar, idet de to ældste afaar efter Tour; med det forøgede Antal maatte ogsaa følge en Forøgelse af det aarlig afgaaende Antal Medlemmer. Det har været drøftet, om ikke en kortere Funktionstid vilde være heldigere; man har dog ikke troet at turde gaa videre end til at foreslaa, at denne forandres til 5 Aar.

Det har været under Forhandling, om det mulig for alle fremtidige Eventualiteters Skyld og paa Grund af den Betydning man ønsker at tillægge Handelsstandens Repræsentation som et virkeligt Mellemlid mellem Regjeringen og denne, burde foreslaaes, at Valget af Formanden stadfæstedes af Regjeringen, saaledes som dette bestemtes ved § 3 i Reskript af 23. April 1817, men senere forandredes ved kongelig Resolution af 6. April 1842; Comitteen har dog troet kun at burde nævne dette, men iøvrigt at henstille dette Punkt til nærmere Overvejelse.

ad 2. Forslaget gaar ud paa en Udvidelse af de Valgberettigede og Valgbare til Grosserer-Societetets Comittee. Der optages paa denne Maade i Grosserer-Societetet Mænd, der kunde være Grosserere, men ikke ere det.

Dette har efter Comitens Mening ikke noget Betænkeligt ved sig; det bliver en frivillig Sag for de Mænd, for hvem Adgangen søges aabnet, om de ville slutte sig til Grossererne; men det er en Betingelse, for at de kunne gjøre det, at de ere berettigede til at tage Grosserer-Borgerskab i Kjøbenhavn, hvorved særlig er sigtet til, at de skulle være fuldmyndige og uberygtede Mænd, hvis Bo ikke er under Concursbehandling, og som have Indfødsret eller have opholdt sig 5 Aar her i Riget.

Societetet udvides altsaa kun med Medlemmer, der ere berettigede til at blive Grosserere, og disse Medlemmer faa derved den Pligt at bidrage det samme til Societetet som Grosserere.

Det kunde ganske vist siges, at dersom de Mænd, hvem man saaledes søger at drage ind i Grosserernes Række, virkelig havde Interesse for at se sig repræsenterede i Comitteen eller selv være Repræsentanter i denne, maatte det jo staa dem frit for at tage Grosserer-Borgerskab; men en saadan Betragtning vilde dog ikke være rigtig; man bør ikke paalægge Nogen et Borgerskab, som ikke er nødvendigt for hans Næringsdrift, eller som han ikke skal bruge og mulig ikke maa bruge.

Man har anseet det for en Nødvendighed at binde det afgiftspligtige Forhold for et længere Aaremaal, ikke blot for at undgaa, at den for andre end Grosserere aabnede Adgang benyttedes i stor Maalestok under en øjeblikkelig Agitation, men ogsaa fordi det efter Forholdets egen Natur ikke bør være en kortvarig Tilslutning, som man ved den ønskede Lovforandring søger at fremkalde. Ligeledes har man troet, at det bør foreskrives, at Ingen, der — uden at være Grosserer — indtræder i Societetet, kan blive valgbar før efter sex Maaneders Forløb.

Et Mindretal er betænkeligt ved at foreslaa en saadan Prøvetid, som det ikke kan anse for nødvendig, hvorimod Flertallet fastholder Fristen som Garanti imod Valg, ledede af tilfældige, pludselig opstaaende Stemninger.

Naar der i Forslaget er nævnt Ledere af større merkantil, finansiel eller industriel Virksomhed, er der tænkt paa Skibsredere, Vexellerere, Bankdirektører, større Fabrikker eller Industridrivende. Mæglere kunne ifølge deres særegne Stilling ikke optages.

Det er rimeligt, at der vil kunne opstaa Tvivl om Berettigelsen til at indtræde som Valgberettiget eller Valgbar til Comiteen eller om Ophøret af denne Ret. Der kunde være Spørgsmaal om at henlægge Afgjørelsen af saadanne Tvivl til Comiteen selv; men man har dog troet, at det vilde være i alle Vedkommendes Interesse, at denne ligger i Indenrigsministeriets Haand.

ad 3. Comiteen har anseet det nødvendigt, at de for dens Forhandlinger, dens Generalforsamling, dens Bestyrelse af Midlerne m. m. gjældende Regler maa være saaledes bundne, at de ikke uden Ministeriets Samtykke kunne forandres, og at disse derfor bør bekendtgjøres samtidig med den Lov, hvorpaa der ved nærværende Skrivelse andrages.

Man tillader sig hermed at lade følge Exemplarer af de i 1876 samlede og ordnede Regler; men forinden en udvidet Virksomhed begynder, maatte disse blive at indsende til Ministeriet i revideret Skikkelse.

ad 4. Medens der i andre Lande findes Handelskamre i de forskjellige større Byer, som repræsentere Byens og Egnens Handel og Industri, tør det antages, at Forholdene i vort Land kun undtagelsesvis kunne medføre Trang til flere Handelskamre. Netop paa Grund heraf

har Comiteen troet det nyttigt at indføre et lovbefalet aarligt Møde mellem Grosserer-Societetets Comitee, der nærmest repræsenterer Hovedstadens Handlende, og Delegerede fra de større Handelsbyer i Landet. Comiteen har troet, at Regjeringen maatte ønske at benytte disse aarlige Møder til at afæske Repræsentanterne for det hele Lands Handel, Skibsfart og store Industri Udtalelser om de Foranstaltninger, der ved Lovgivning eller Administration agtes gennemførte paa det Omraade, disse repræsentere, og man har tillige ment, at det i andre Henseender kunde være meget nyttigt saaledes at fremkalde en aarlig tilbagevendende Sammenkomst mellem Landets større Handlende og Industridrivende.

Reglerne for Forretningsgangen og Forhandlingen paa disse Møder burde senere under Approbation af Indenrigsministeriet vedtages af selve Mødet; men man har tænkt sig, at det vilde være heldigere, først at fastsætte saadanne Regler, naar nærmere Erfaring var indvundet.

Man har ogsaa troet det rigtigt at lade Grosserer-Societetets Formand være fast Formand for Handelsmødet; men skal iøvrigt henstille, hvorvidt dette hellere selv burde vælge sin Formand, eller om denne mulig bør udnevnes af Indenrigsministeriet.

Det vilde formentlig være naturligt at henlægge Valget af Delegerede til Handelsforeningerne i de større Byer; mulig burde de delegationsberettigede Kjøbstæder nævnes i Loven, saaledes at Optagelsen af flere saadanne senere beroede paa Indenrigsministeriet.

Det tør ikke forudsættes, at Handelsmødet ubetinget bør føre sine Forhandlinger offentlig; der kan ialtfald let tænkes forberedende Møder, som kunne ønskes holdte for lukkede Døre, og det bør derfor vistnok — saaledes som for flere Handelskamre — bestemmes, at Mødet selv kan beslutte at forhandle offentlig.

Det er en Selvfølge, at offentlige Forhandlinger om de af Regjeringen forelagte Sager ikke bør finde Sted imod dennes Indsigelse.

Man har troet det rigtigt, at Indenrigsministeriet maatte have Bemyndigelse til efter Omstændighederne at tillade, at et enkelt Aar gaar hen uden Afholdelse af et Handelsmøde, ligesom ogsaa Bemyndigelse til at henlægge dette til en anden Aarstid. Endelig har man ogsaa troet det rigtigt at aabne Mulighed for flere Møder om Aaret, saafremt der maatte vise sig Trang dertil.

Der kunde være Spørgsmaal, om ikke Mødet burde have Ret til at indbyde Andre end sine egne Medlemmer til at deltage i en eller flere af Forhandlingerne; men man tør ikke tilraade noget saadant, der kunde medføre en skadelig Mangel paa Begrænsning; derimod tør det henstilles til Overvejelse, om ikke enkelte Mænd burde være faste Medlemmer af Handelsmødet, saasom den Borgmester, under hvem Handels- og Næringsforholdene i Kjøbenhavn sortere, Formanden for Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn, en af Nationalbankens Direktører og Formanden for Havneraadet.

Da der bestaar en Fællesrepræsentation for dansk Industri og Haandværk, kunde der vistnok være Anledning til at lade denne sende Delegerede til Handelsmødet.

ad 5 og 6. Det er foreslaaet, at det bør være lovhjemlet, at Regjeringen som Regel hører Comiteen eller — naar Sagernes Beskaffenhed opfordrer dertil — Handelsmødet om de Foranstaltninger og Lovgivningsarbejder, der gaa ind under det Omraade, som disse Institutioner repræsenterer, og at Regjeringen ved Delegerede kan deltage i disse Møder.

Comiteen kan ikke antage, at det hos Regjeringen vil møde nogen Modstand, at det som siden 1817 administrativt har været Regel, nu blev en lovhjemlet Regel, at Handelsstandens Repræsentanter saa vidt muligt faa Lejlighed til at udtale sig om de Foranstaltninger og Lovforslag, der berøre Handelens, Skibsfartens og Industriens Interesser.

Man har troet, at Udvidelsen af Comiteens Arbejds-kraft og Organisationen af Handelsmødet med Repræsentanter for hele Landets store Omsætning og Industri maatte kunne blive Regjeringen til Støtte i dens Virksomhed paa disse Omraader, og man holder sig overbevist om, at et Samarbejde med Regjeringens Delegerede og Handelsstandens Repræsentanter vil spare Tid og Arbejde og være til virkelig Gavn baade for Administrationen og for Handelsstanden.

ad 7. Der har været fremsat Ønsker om, at ogsaa Comiteens Forhandlinger i Reglen burde være offentlige; men Comiteen troer, at Hovedreglen maa blive, at dette ikke er Tilfældet. Mangfoldige af de Sager, der foreligge til Forhandling, kunne efter deres Natur ikke behandles

offentlig; dette vil saaledes være Tilfældet ved Udtalelser om Ansøgere af Consulater, om Mæglerbevillinger og Fuldmyndighedsbevillinger, samt ved Behandling af Legat-Spørgsmaal, konfidentielle Meddelelser eller Forespørgsler, og ved Afgivelse af Responsa.

Imidlertid maa det indrømmes, at der kan være Grund til Offentlighed ved Behandlingen af visse Sager, som særlig maa antages at interessere Handelsverdenen, eller for hvilke man vil fremkalde en Interesse og et Medarbejde ved den offentlige Forhandling, og Comiteen troer derfor, at der herom bør indføres en Bestemmelse i Vedtægterne, der svarer til den for Handelsmødet foreslaaede Bestemmelse i Post 4.

Man anser det i hvert Fald for ønskeligt, at der paa-bydes en hyppigere offentlig Meddelelse om Comiteens Virksomhed, ligesom man tror det rigtigt at tilstille Indenrigsministeriet en Kvartalsberetning, og ved Aarets Slutning — i Lighed med hvad der nu finder Sted — at udsende en samlet Beretning om Comiteens Virksomhed. —

ad 8. Comiteen formener, at efter de nugældende Bestemmelser er det den, der har Autoritet i alle indre Børs-Anliggender og saaledes Ret til at bestemme Børs-Ordenen, og — som den har haft Lejlighed til at udvikle for det højtærede Ministerium under en anden Sag — den, der har at træffe Bestemmelse om, hvem der bør deltage i Cours-Noteringen; men da den Maade, hvorpaa Noteringen for Øjeblikket foregaar, er en frivillig Byden og Udbyden mellem Mæglere og Vexellerere, kan det tænkes, at der kan indtræde en Forandring, som gjør det nødvendigt, at Mæglerne Pligt til at give Courslistes bliver klaret og udvidet.

Forslaget 8 sigter hertil; man har fundet det rigtigt at præcisere denne Pligt, ikke alene for Vexelmæglerne, men for alle Mæglerne.

Mulig vilde det være hensigtsmæssigst at gjøre det til en Pligt for Mægler-Korporationernes Bestyrelser at give disse Meddelelser.

ad 9. De Omkostninger, Handelsmødet foranlediger, bør bæres af Grosserer-Societetets Midler; herunder er dog ikke tænkt paa de udenbys Medlemmers personlige Udgifter.

Comiteen kan, idet den slutter disse Bemærkninger, ikke undlade at udtale, at det efter dens Overbevisning tidligere eller sildigere maa blive en Nødvendighed under Ministeriet at oprette et Departement, der samler under sig alle Sager, som angaa Handel, Skibsfart og Industri, og som udelukkende har den Opgave at varetage disses Interesser.

I denne Udtalelse ligger ikke nogen Anke over de forskellige Mænd, under hvem disse Forretninger for Tiden høre, men et Ønske om en Organisation, der samler det, som nu er spredt, og danner en særlig Administration for alle disse Anliggender, der kræve Mænds udelukkende og udelte Arbejde og Interesse. Der vilde her ved fremkaldes en Kontinuitet i Forretningernes Besørgelse og skabes en Stamme af Embedsmænd, som have særlig Indsigt i de forskellige Spørgsmaal, der angaa Handelen, Skibsfarten og Omsætningsforholdene i det Hele, som formaa tilfulde at vurdere disses indgribende Betydning for Landets Velvære, som kunne følge og forstaa Forhold og Bevægelser paa disse Omraader i Indland og Udland og saaledes sætte Regjeringen i Stand til med langt større Sikkerhed og Overlegenhed at bedømme de Krav, der stilles, og administrativt eller ad Lovgivnings Vejen gribe hurtigt ordnende og ledende ind, hvor dette maatte være nødvendigt.

Comiteen har ogsaa den Overbevisning, at en Revision af de for denne gjældende Lovbestemmelser vilde kunne medføre, at dens Indflydelse og Myndighed paa Handelsstandens Vegne paa mange Punkter nærmere kunde betegnes og udvides; man kunde saaledes finde det naturligt, at det var den, der ansatte Mæglerne og bestemte deres Antal, at den fik Repræsentation i Havneraadet og paa anden Maade konsolideredes; men det er Comiteen om at gjøre, at de Reformer, hvorpaa den andrager, skulle erkjendes at være saa lidet indgribende i andre Organismer som muligt, saa at deres Vedtagelse ikke maatte vække nogen Betænkelighed og ikke kræve omfattende Forarbejder eller megen Tid.

Idet Comiteen haaber at have naaet dette ved det Forslag i 9 Poster, som den her har fremsat og begrundet, tillader den sig hermed paa den københavnske Handelsstands Vegne at anbefale dette til den højtærede Ministers særlige Velvilje i det Haab at Ministeriet maatte ville forelægge den til Oktober sammentrædende Rigsdag et Forslag i denne Retning.
